

globalization and regionalization. These processes reflect the current trend of world development and appear to be in the spotlight of scientific debate and public attention due to opportunities and risks that they bring along.

Differences regionalization of globalization lies in the fact that:

- Regionalization usually based on legal principles in international memorandum of association. Globalism is managed by political means, dictated by power centers;

- Usually regional convergence and unification occurs between close geographically, socially and economically similar in character states. Globalization involves opposite in all aspects country and society;

- Regionalization polycentric. All partners have their share of benefits from the association. Globalization monocentric, trade expansion, based on formal equal opportunities competition turns banal exploitation of the weak by strong partners.

Current globalization and regionalization processes represent the key vector of global development. According to some researchers, regionalism is not a direct threat to statehood (sovereignty and independence) of various countries, but a tendency towards changes in the state system which could instantly respond to international and local processes avoiding damage to its economic and social life. This tendency should be taken into consideration since domestic regions provide the world politics with a new dimension.

Keywords: *globalization, regionalization, regionalism, international politics, integration processes, state sovereignty, territorial integrity, interregional cooperation.*

УДК 341.174:061.1 ЄС (045)

Є. В. Годованик

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФОРМУВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ПРАВОВИХ СТАНДАРТІВ ЯК НАПРЯМ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

У статті розглядаються питання підвищення ефективності формування європейських правових стандартів як важливий напрям діяльності політичних партій Європейського Союзу у сучасних умовах європейської міждержавної інтеграції. Пропонується концептуальне бачення політичної структурованості Європейського Парламенту як важливого чинника зростання ролі європейських політичних партій та їх парламентських груп у процесі нормотворчості та створення спільних норм, принципів та стандартів, що мають обов'язкову силу для усіх держав-членів ЄС.

Проаналізовано сучасні конституційно-правові особливості політичних партій у контексті розвитку наднаціональних політичних сил в Європейському Союзі. На прикладі діяльності політичних груп Європейського Парламенту продемонстровано зростання наднаціональних можливостей європейських політичних партій у правотворчій діяльності, що наближає їх за функціональним змістом до національних політичних партій, які орієнтовані на участь у парламентських виборах та створення парламентської більшості за їх результатами з метою посилення впливу на реалізацію парламентом законодавчих повноважень.

Ключові слова: ефективність, політична партія, Європейський Союз, Європейський Парламент, європейські правові стандарти, європейська міждержавна інтеграція.

Постановка проблеми. Будь-який сучасний парламент за своєю природою, функціями та завданнями є політико-правовим інститутом, який формується внаслідок

реалізації загального виборчого права, що об'єктивує подальше структурування його складу за партійною ознакою, яке виражається у створенні відповідних парламентських груп, фракцій, міжфракційних об'єднань.

Слід зазначити, що безпосередня участь політичних партій у формуванні європейських правових стандартів через створення партійних груп на рівні Європейського Союзу остаточно було інституціалізоване положеннями Маастрихтського договору 1992 р., який ввів у Договір про ЄС принципово нову статтю 138-А, що підтверджує формування у Європейському Парламенті політичних груп (фракцій), які створюються не на основі національної чи національно-територіальної приналежності, а на основі спільних політичних інтересів. Договір підкреслює, що політичні групи, які створюються на європейському рівні, є важливим фактором інтеграції всередині Союзу.

Вказане положення наближає політичну структуру Європейського Парламенту до структурно-функціональної архітектури класичних національних парламентів та організаційно спрямовує його функціонування на розробку та ухвалення актів права Європейського Союзу, які встановлюють європейські правові стандарти з різних галузевих питань суспільного життя та державного будівництва. Виходячи з подібної інтерпретації місця та ролі європейських політичних партій у правотворчості Європейського Союзу, слід відзначити значну актуальність дослідження на сучасному етапі можливих шляхів підвищення ефективності нормотворчої діяльності політичних партій ЄС та їх партійних груп в Європейському Парламенті, включаючи подальшу інституціоналізацію та структурування політичної системи унікального інтеграційного об'єднання з елементами наднаціональності та обмеження окремих суверенних повноважень національних держав.

Посилюється важливість зазначеного науково-практичного завдання також з тих позицій, що Лісабонський договір значно посилив компетенцію спільних органів Європейського Союзу та надав потужний імпульс для подальшого виокремлення правотворчої функції ЄС як самостійної від окремої політичної волі чи внутрішнього законодавства держав-членів наднаціональної функції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Слід відзначити, що правовий статус європейських політичних партій та політична структура Європейського Парламенту розглядалися як у вітчизняній, так і в зарубіжній міжнародно-правовій та конституційно-правовій літературі. Так, протягом останніх років щодо вказаних питань висловлювалися такі видатні науковці, як М. О. Баймуратов, Е. Берк, Ю. О. Волошин, О. О. Грінченко, А. Я. Капустін, О. Л. Копиленко, В. О. Карташкін, М. М. Марченко, В. І. Муравйов, К. О. Савчук та інші.

В той же час, проблематика підвищення ефективності формування європейських правових стандартів як важливий напрям діяльності європейських політичних партій становить малодосліджену проблематику, яка потребує ретельного науково-практичного аналізу та вирішення з урахуванням застосування широкого міждисциплінарного підходу та пошуку оптимальної моделі участі політичних партій Європейського Союзу у процесі нормотворчості як у міжнародно-правовій, так і в конституційно-правовій площині, адже спільні органи ЄС поєднують системно-структурні ознаки, притаманні як міжнародним міжурядовим організаціям, так і національним органам, створеним у відповідності до конституційного принципу розподілу влади.

Вклад основного матеріалу. Формально-юридичний аналіз як норм установчих договорів ЄС (з урахуванням змін, внесених останнім Лісабонським договором), так і європейського комунітарного законодавства дозволяє визначити європейські політичні партії як офіційно визнані Європейським Союзом політичні партії на європейському

рівні, політичні організації, що діють, на відміну від національних політичних партій, не в одній країні, а у декількох або навіть всіх державах-членах ЄС та беруть участь у роботі інститутів Європейського Союзу.

В цілому, європейські політичні партії відповідають загальному поняттю, сутності та ознакам національних політичних партій – суб'єктів внутрішньодержавного конституційного права.

Класичним для європейських правових систем вважається визначення політичної партії відомого англійського політолога Е. Берка, у відповідності до якого партія – це об'єднання людей, що згуртувалися для сприяння загальнонаціональному інтересові своїми спільними зусиллями на якійсь певній, спеціально погодженій засаді» [1, с. 541]. На думку функціоналіста К. Лоусона, політична партія – це організація індивідів, яка прагне шляхом виборів або крім виборів продовжити повноваження народу або його частини з метою здійснення політичного панування в суспільстві [2, с. 81]. Існує, окрім інших, досить цікаве електоральне визначення політичної партії, що ґрунтується на виокремленні участі у виборах як найбільш значущої з усіх функцій, здійснюваних партією.

Різні доктринальні підходи до визначення сутності політичних партій дозволяють знайти наступні найважливіші ознаки, які цілком притаманні і правовому статусу європейських політичних партій: а) партія – це об'єднання громадян держави або інтеграційного об'єднання зі спільною законодавчою компетенцією, які досягли повноліття та користуються політичними і громадянськими правами; б) партія – це стійка добровільна організація, яка об'єднує своїх членів на тривалій або постійній основі; в) партія об'єднує своїх членів на базі ідеологічних факторів, а на основі захисту матеріальних чи інших інтересів, що безпосередньо відображається у статутах та передвиборчих програмах політичних партій; г) партія є некомерційною організацією, головною метою якої не отримання прибутку і не задоволення будь-яких матеріальних чи інших особистих інтересів її членів, а реалізації політичної ідеології та конкретних програмних цілей, встановлених партійними документами в якості корпоративних норм; д) партія має своєю метою отримання державної влади чи влади у спільних інститутах інтеграційного об'єднання, у тому числі використовуючи парламентські вибори як головний інструмент досягнення поставленої мети.

Політичні партії завжди створюються для реалізації певних функцій у суспільному житті.

По-перше, це представництво інтересів, тобто партії виступають виразниками інтересів соціальних класів, прошарків і груп, об'єднуючи такі інтереси в єдину систему.

По-друге, політичні партії забезпечують зв'язок політичної еліти з суспільством шляхом комунікативного обміну думками, поглядами, ідеями щодо організації суспільного життя та ефективного державного управління.

По-третє, партії формують та відбирають політичну еліту суспільства, тобто виступають тим політико-правовим механізмом, завдяки якому кожний громадянин має змогу, проявивши певні здібності, реалізувати своє право на участь у здійсненні державної політики чи спільної політики інтеграційного об'єднання через реалізацію пасивного виборчого права на парламентських виборах.

По-четверте, політичні партії розробляють політичний курс держави чи інтеграційного об'єднання у відповідності до власної ідеології та передвиборчої програми.

По-п'яте, політичні партії виконують функцію соціальної, зокрема – міждержавної, інтеграції, виступаючи інтегруючим чинником для тих верст населення, які підтримують певну систему поглядів. На рівні ЄС ця функція вбачається особливо

важливою, оскільки дозволяє інтегрувати до європейської партії прихильників певної ідеології, які є громадянами різних країн, але на рівні Європейського Парламенту сфокусовані не на реалізації національних інтересів, а на розробленні та впровадженні спільної європейської політики, заснованої на відповідних ідеологічно-партійних засадах. Тому саме партійна структура Європарламенту значною мірою дозволяє громадянам держав-членів ЄС відчувати себе громадянами Європейського Союзу в цілому та подолати національно-державні розбіжності у нормотворчій та правозастосовчій роботі інститутів ЄС в питаннях спільної компетенції. Нарешті, пошосте, будь-яка політична партія є інститутом парламентського лобіювання певних загальних, групових, індивідуальних інтересів у площині політики, права, безпеки, економіки, фінансів, соціокультурної сфери тощо, у тому числі – політичного лобіювання процесів міждержавної європейської інтеграції як одного з найважливіших статутних завдань європейських партій. Ця функція щодо національних партій означає організований вплив різних суспільних груп на представників державної влади з метою прийняття вигідних для себе рішень [3, с. 71]. За іншим визначенням, лобізм є спробою організацій, окремих громадян вплинути на прийняття чи відхилення закону в парламенті, сподіваючись на підтримку депутатів, політичних партій, установ і громадськості через засоби масової інформації [4, с. 392].

Погоджуюсь з подібним підходом, відзначимо, що під політичним лобіюванням слід розуміти не тільки вплив соціальних груп, громадських організацій та окремих громадян на політичні партії, але і активну законопроектну діяльність самих партій та їх політичних фракцій у представницьких органах з метою підготовки рішень, які політичні партії, виходячи із своєї ідеології, завдань та цілей, вважають корисними для зміцнення інтеграційного об'єднання, держави, суспільства, окремих соціальних груп, галузей економіки, тобто європейські партії за своєю наднаціональною політико-правовою природою та способом створення виступають лобістами подальшої міждержавної європейської інтеграції, розглядаючи різним чином тільки межі, форми та очікувані наслідки здійснення інтеграційних процесів. При цьому політичне лобіювання інтеграційних процесів у Європейському Парламенті слід інтерпретувати не в тому негативно-корупційному значенні категорії «лобізм», яке іноді зустрічається у вітчизняній науковій літературі та суспільно-політичних періодичних виданнях, а як процес структуризації форм і методів і джерел інформації, що забезпечують лобістську діяльність у парламенті, тобто йдеться про легальну сферу представництва інтересів, яка полягає у матеріалізації та об'єктивації на рівні нормотворчості суспільних або корпоративних інтересів, співпадаючих з партійною політичною позицією з того чи іншого питання порядку денного.

Отже, політичне лобіювання європейськими політичними партіями процесів європейської міждержавної інтеграції та формування європейських правових стандартів, на наш погляд, покликане вирішувати такі завдання: а) підсилення легітимності Європейського Парламенту як представницького органу спільних інтересів громадян ЄС; б) створення додаткового інструменту самоорганізації та впливу європейської громадськості на процес прийняття юридичних рішень; в) виконання ролі посередника між Європейським парламентом та громадянами, громадськими організаціями, окремими соціальними групами, виокремленими за різними ознаками; г) створення додаткового механізму забезпечення прав меншин (у тому числі – національних меншин) в європейській правовій системі; д) реалізація засобів досягнення компромісу між різними соціальними групами всередині ЄС з питань, які становлять спільну компетенцію його інституцій.

Правовий статус європейської політичної партії має такі специфічні особливості, які відрізняють його від правового статусу національної партії у будь-якій окремій

державі-члені ЄС та є обов'язковими умовами для визнання правосуб'єктності: а) наявність статусу юридичної особи у тій державі-члені ЄС, в якій знаходяться органи партійного керівництва; б) дотримання базових принципів Європейського Союзу, таких, як принципи свободи, демократії, поваги до прав людини та основних свобод, верховенства права тощо; в) участь у виборах до Європейського Парламенту або оголошення про такий намір; г) представництво щонайменше у 1/4 держав-членів ЄС в особі європейських депутатів або депутатів національних та регіональних парламентів, або отримання щонайменше 3 % голосів в 1/4 держав-учасниць останніх виборів до Європейського Парламенту; д) щорічна публікація звітності про свої прибутки та видатки, активи та пасиви; е) зобов'язання надавати список своїх донорів, пожертви яких перевищують 500 євро; ж) заборона приймати: анонімні пожертви; такі, які перевищують 12000 євро на рік; з бюджетів політичних груп Європейського Парламенту (це означає, що кошти з бюджету ЄС виділяються кожній сформованій у Парламенті політичній групі виключно з цільовим призначенням функціональної організації її діяльності, а не для вирішення партійно-політичних завдань чи розбудови позапарламентської партійної структури); від національних партій, якщо вони перевищують 40 % їх річного бюджету (це правило забезпечує наднаціональний характер діяльності європейських партій, їх виключну спрямованість на реалізацію спільних інтересів європейської спільноти); від компаній, підконтрольних органам державної влади в силу державної форми власності або фінансової участі держави в їх капіталі; ж) формування свого бюджету щонайменше на 15 % за рахунок інших джерел, крім пожертв фізичних та юридичних осіб; з) подання заяви на отримання фінансування не пізніше 30 вересня.

За внутрішньою структурою кожна європейська партія складається з національних партій, а також окремих членів, зокрема, депутатів національних та Європейського парламентів.

За умови вказаних вимог партія отримує статус європейської та відповідне часткове фінансування з бюджету ЄС, що легітимізує таку партію як учасника наступних загальних виборів до Європейського Парламенту.

На практиці станом на 2012 р. європейськими офіційно було визнано 12 політичних партій: Альянс лібералів і демократів за Європу, Європейську народну партію, Партію європейських соціалістів, Європейську партію зелених, Альянс європейських консерваторів та реформістів, Партію європейських лівих, Рух «Європа за свободу та демократію», Європейську демократичну партію, Європейський вільний альянс, Європейський альянс за свободу, Альянс європейських національних рухів, Демократи ЄС – Альянс за європейську демократію та Європейський християнський політичний рух.

У попередні роки статус європейських партій мали, але згодом втратили з причин невідповідності тим чи іншим нормативним вимогам: Альянс за Європу націй (2004-2009 рр.), Європейська партія ліберальних демократів та реформаторів (2004-2012 рр., переформатована в Альянс лібералів і демократів за Європу), Альянс незалежних демократів Європи (2006-2008 рр.).

Крім того, у 2008 р. лідерами ультраправих партій Австрії, Бельгії, Болгарії та Франції було оголошено про створення європейської правої радикальної партії під однією з можливих назв: Європейська патріотична партія, Патріотична європейська партія або Європейська партія свободи. На сьогодні ініціатори цієї ідеї відмовилися від первинного проекту, сформувавши Європейський альянс за свободу. Іншою цікавою спробою створення нової європейської партії було створення лобістської групи *Libertas Institute* на базі зареєстрованої у 2008 р. в Ірландії громадським діячем Декланом Генлі компанії *Libertas Party Ltd.*, метою якої декларувалася протидія ухваленню на

референдумі Двадцять восьмої поправки до Конституції Ірландії.

Від європейських партій слід відрізнити загальноєвропейські політичні організації, які не виконали усі необхідні юридичні вимоги і тому не беруть участі у парламентських виборах, але існують фактично та мають організаційну структуру та членів у більшості держав-членів ЄС. До даних організацій є підстави віднести такі, як: Північний альянс зелених та лівих, Євронат, Європейські антикапіталістичні ліві, Європейський національний фронт, Рух за європейську реформу, Платформа за прозорість, «Європа – Демократія – Есперанто», «Нові європейці» та Європейська федералістська партія.

Відповідно до ст. 191 Договору про ЄС [5], основними цілями європейських політичних партій є втілення волі громадян ЄС, а в ідеалі – формування європейської свідомості, ухвалення у виборчих програмах спільних дій та взаємодія з національними партіями держав-членів та партіями зі статусом спостерігача з інших європейських країн (зокрема, маються на увазі держави, асоційовані з Європейським Союзом).

Структурними органами та відповідними формами організації її роботи європейських партій є з'їзд або конгрес, правління або рада партії, політичне бюро, президія, виконавча дирекція, конференція партійних керівників та голів урядів і генеральний секретаріат. Очолює партії голова (партійний лідер), який має заступників з обов'язками та у кількості, визначених партійним статутом. Більшість європейських партій (крім Європейської партії зелених) передбачає ще й таку форму організації діяльності, як зустріч партійних лідерів національних партій, з яких вони складаються. Можуть створюватися також робочі групи з окремих актуальних питань, різноманітні офіційні та неофіційні партійні комісії. До організаційної структури європейських політичних партій входять також їх політичні групи в Європейському парламенті, члени Європейської Комісії, які є членами однієї з партій, які складають відповідну політичну групу, голови фракцій Парламентської асамблеї НАТО, Ради Європи, Комітету регіонів. Національні партії, з яких складаються європейські партії, мають різний статус у їх складі – повноправного члена, асоційованого члена або спостерігача.

Найвищим органом європейських політичних партій є з'їзд (у Європейської народної партії – конгрес), який може скликатися щорічно, кожні два або три роки. У з'їзді беруть участь члени правління та певна кількість делегатів, яка визначається за результатами виборів до Європейського Парламенту або за чисельністю власної партійної групи з урахуванням населення відповідної держави-члена ЄС. Значення партійних з'їздів полягає у тому, що виключно на них затверджуються партійні статuti, рамковий політичний курс, передвиборча програма та обирається новий склад правління політичної партії.

Правління є основним керівним структурним підрозділом європейських партій, до складу якого входять представники всіх партій з повноправним членством, а порядок обрання регулюються статутними нормами. Так, наприклад, Європейська народна партія дотримується принципу пропорційного представництва, а Партія європейських соціалістів використовує право кожної партії на основі принципу рівності делегувати двох своїх членів до складу правління. До функцій правління входить втілення рішень партійних з'їздів, представництво партії у міжнародних відносинах та визначення рамкового політичного курсу між парламентськими виборами.

Президії європейських партій обираються з членів правління та наділяються компетенцією, перш за все, у сфері зовнішніх зносин та урочистими представницькими функціями.

Генеральні секретаріати на чолі з генеральними секретарями здійснюють організаційну роботу, займаються підготовкою партійних з'їздів, виконуючи у такий спосіб адміністративно-апаратну роль у функціонуванні політичних партій.

Цікавою формою партійної роботи є конференції партійних керівників та голів урядів, позиція яких має суттєве значення для усіх партійних структур за відсутності жодних статутних повноважень щодо ухвалення юридичних рішень. В той же час, висловлена спільна позиція Конференції дає важливий політичний сигнал, який пізніше втілюється у передбачених нормами партійних статутів формалізованих актах. Крім того, час від часу проводяться зустрічі міністрів від партії в окремих галузях з метою розроблення спільного ставлення до тих чи інших проблем, що обговорюються на рівні інституціональної структури ЄС.

Партійні рішення на рівні структурних органів приймаються, як правило, простою більшістю голосів (виключення становить Партія європейських соціалістів, де політичні рішення, на відміну від організаційних та адміністративних мають ухвалюватися одностайно, тобто на основі принципу консенсусу) за наявності певного кворуму, який може складати від третини всіх членів до більшості осіб, які мають право голосу).

В межах Європейського Парламенту політична партія виражає свою спільну волю через діяльність створеної на власній основі політичної групи та через участь голови політичної групи у роботі Конференції голів.

До основних напрямів діяльності європейських політичних партій в Європарламенті слід віднести розробку виборчих програм, роботу політичних груп на пленарних засіданнях, комісіях та у внутрішньому форматі, узгодження позицій між депутатами всередині політичної групи та інформування засобів масової інформації про свою діяльність в Європейському Парламенті та її результати, матеріалізовані у підготовлених проектах, прийнятих рішеннях та висловлених позиціях.

Організаційно-правовою формою представництва європейських політичних партій у Європейському Парламенті є політичні групи (фракції), що формуються за підсумками парламентських виборів у відповідності до здобутих голосів виборців – громадян ЄС. Так, за підсумками виборів 2014 р. у Європейському Парламенті було сформовано політичні групи Європейської народної партії (221 депутатський мандат), Партії європейських соціалістів (191), Альянсу лібералів і демократів за Європу (67), Альянсу європейських консерваторів та реформістів (70), Європейських лівих (52), Європейської партії зелених (50), Руху «Європа за свободу та демократію» (48). Крім того, до складу Європейського парламенту було обрано 52 незалежних депутати. Організація діяльності політичних груп в Європейському Парламенті регламентується Розділом V Регламенту, норми якого є обов'язковими для керівництва парламенту, усіх його структурних підрозділів, Секретаріату, окремих депутатів.

З інтеграційно-правової точки зору, об'єднання депутатів у політичні групи є обов'язковою передумовою діяльності Європейського Парламенту як наднаціонального представницького органу, адже партійний розподіл у ньому суттєво відрізняється від фракційної структури національних парламентів держав-членів ЄС, адже формування політичних груп, як і створення європейських політичних партій, відбувається не національній чи національно-територіальній основі, а за політико-ідеологічними інтересами та поглядами, тобто політичні групи у Європарламенті є наднаціональними за своєю концептуальною сутністю та внутрішньою структурою.

Відповідно до положень Внутрішнього регламенту Європейського Парламенту [6], політична група має включати депутатів більше ніж від однієї держави-члена ЄС. При цьому мінімальна кількість для створення політичної групи в Європарламенті складає 23 особи, якщо група складається з представників двох держав, 18 осіб за наявності представників трьох держав та 14 осіб за умови входження до складу представників чотирьох та більше держав. Цікаво, що три найпотужніші протягом історії європейського парламентаризму політичні групи існують від самої першої їх

формалізації резолюцією Асамблеї ЄСВС у 1953 р., на підставі у червні того ж року виникли політичні групи християнських демократів як майбутня основа ЄНП, європейських соціалістів та лібералів разом з їх політичними партнерами.

Важливим положенням для подальшої партійної політизації інституціональної системи Європейського Союзу та виникнення дійсно загальноєвропейських політичних партій наднаціонального характеру є заборона членства в кількох політичних групах одночасно, причому самі такі політичні партії та групи слід розглядати як результат відповідних інтеграційних процесів та реального зближення політичних і правових систем держав-членів ЄС. Подібна наднаціональна природа дає змогу політичним групам ефективно розробляти європейські правові стандарти не з позицій національних інтересів окремих держав-членів ЄС, а зважаючи на пошук шляхів досягнення загального добробуту усіх таких держав на засадах імплементації уніфікованих стандартів, принципів та норм, створених спільними органами.

Висновок. На підставі проведеного аналізу можна стверджувати, що в останні роки нормотворча діяльність стала одним з найважливіших напрямів функціональної діяльності політичних партій Європейського Союзу. При цьому підвищенню ефективності діяльності європейських політичних партій щодо створення правових стандартів значною мірою сприяє інституціалізація політичних партій у формі політичних груп Європейського Парламенту, адже належним чином структурований представницький орган забезпечує інтенсифікацію процесів лобювання міждержавної європейської інтеграції, невід'ємним елементом якої є адаптація національного законодавства до правових стандартів ЄС.

Отже, залишається сподіватися, що сучасні тенденції зростання місця та ролі політичних партій ЄС у нормопроектванні та правотворчості будуть враховані вітчизняними політичними партіями для посилення співробітництва з відповідними європейськими партіями, що дозволить донести правові позиції Української держави та її окремих політичних сил з окремих галузевих питань до інституціональних центрів прийняття рішень в Європейському Союзі.

Список використаної літератури

1. Себайн Джордж Г. Історія політичної думки / Г. Джордж Себайн, Л. Торсон Томас. – К., 1997. – 838 с.
2. Заславский С. Е. Политические партии России: процесс правовой интитуционализации : дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.01 / Сергей Евгеньевич Заславский; Рос. акад. гос. службы при Президенте Рос. Федерации. – М., 2004. – 406 с.
3. Шляхтун П. П. Парламентаризм : словник-довідник / П. П. Шляхтун. – К. : Парламентське вид-во, 2003. – 151 с.
4. Кислий П. С. Становлення парламентаризму в Україні / П. С. Кислий, Ч. Вайз. – К. : Абрис, 2000. – 414 с.
5. Лиссабонский договор 2007 г. // Treaty of Lisbon. Official Journal of the European Union. – 2007. – 7 dec.
6. European Parliament: Rules of Procedure // Official Journal. - 2004. - № L/52
Стаття надійшла до редакції 25.08.2014 р.

E. V. Hodovanyk

IMPROVING THE EFFICIENCY OF EUROPEAN LEGAL STANDARDS FORMATION AS THE DIRECTION OF POLITICAL PARTIES ACTIVITIES IN THE EUROPEAN UNION

The paper deals with improving the efficiency of the formation of European legal standards as an important direction of political parties activities in the European Union under the European modern interstate integration. Proposed conceptual vision of the political structuring of the European Parliament as an important factor in the increasing role of

European political parties and their parliamentary groups in the process of law-making and the creation of common norms, principles and standards for all Member States.

Analysis of modern constitutional law features of political parties in the context of supranational political forces in the European Union. In the example of the political groups of the European Parliament demonstrated growth opportunities supranational European political parties in the law-making that brings them the functional content of the national political parties which oriented to participate in the parliamentary elections and the establishment of a parliamentary majority for their results in order to gain exposure to the implementation of Parliament legislative powers.

Based on the proposed theoretical approaches concluded conceptual nature of paramount importance improve the performance of political parties in the formation of the European Union European legal standards as the national legal systems of all Member States should be tailored specifically to these common law rules and principles.

Specifies that the relevant provisions for future party politicization institutional system of the European Union and the emergence of truly European political parties supranational character is the prohibition of membership in multiple groups simultaneously political, and most such political parties and groups should be seen as a result of the integration process relevant and real convergence of political and legal systems of the Member States.

The author believes that current trends increase the place and role of political parties in EU lawmaking Legislative Drafting and should be taken into account by national political parties to strengthen cooperation with relevant European parties that will bring the legal position of the Ukrainian state and its separate political forces on specific sectoral issues into institutional centers decision-making in the European Union.

Keywords: *efficiency, political party, the European Union, the European Parliament, the European legal standards, European intergovernmental integration.*

УДК 341.17(4)"1951"(045)

М. Кацин

ІСТОРИКО-ПРАВОВЕ ЗНАЧЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СПІВТОВАРИСТВА ВУГІЛЛЯ ТА СТАЛІ В ПРОЦЕСІ ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Стаття присвячена дослідженню історико-правового значення Європейського Співтовариства Вугілля та Сталі (ЄСВС) в процесі європейської економічної міждержавної інтеграції. Особлива увага приділена нормативно-правовому аналізу положення Договору про створення Європейського співтовариства вугілля та сталі 1951 р.

Ключові слова: *Генеральна угода з тарифів і торгівлі (ГАТТ), План Шумана - Монне, Договір про створення Співтовариства Вугілля та Сталі.*

Постановка проблеми. Важливим викликом сучасності постає глобалізація, яка, розширюючи свої географічні кордони, продовжує охоплювати нові сфери суспільного буття, сприяючи поступовому поглибленню інтеграційних зв'язків між країнами, зокрема й в галузі економіки. Так, починаючи з другої половини ХХ ст., в усіх регіонах світу постійно виникають та розвиваються економічні блоки, які відрізняються між собою ступенем інтегрованості та масштабом визначених перед ними завдань, у діапазоні від звичайної лібералізації руху товарів до створення повного економічного та валютного союзу, шляхом забезпечення вільного руху результатів та факторів